

**Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького**

Кафедра **пропедевтики внутрішньої медицини № 2**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

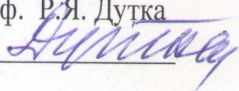
Перший проректор з науково-педагогічної роботи, академік
Гжегоцький М.Р.

« ___ » _____ 2020 р.

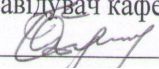
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВБ 1.43 РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ ТА
ДІЄТОТЕРАПІЯ (ДИСЦИПЛІНА ЗА ВИБОРОМ)**

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр медицини»
кваліфікації професійної «Лікар»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»
спеціальності 228 «Педіатрія»

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої
медицини № 1
Протокол № 14
від « 11 » березня _____ 2021 р.
Завідувач кафедри проф. Р.Я. Дутка

Затверджено
профільною методичною комісією
з терапевтичних дисциплін
Протокол № 5
від « 25 » березня _____ 2021 р.
Голова профільної методичної комісії
проф. О.М. Радченко

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої
медицини № 2
Протокол № 287
від « 11 » березня _____ 2021 р.
Завідувач кафедри проф. О.Г. Яворський

1 . Загальна інформація	
Назва факультету	Медичний № 1, 2
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, 222 Медицина, 228 Педіатрія другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2019-2020
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	ВБ 1.43. Раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 2, 79007 м. Львів, 2вул. Огієнка, 5 2ел.. +38 (032) 226-50-54; 272-45-12 kaf_propaedeutic_2@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри (контактний e-mail)	Професор Яворський Остап Григорович «Остап Яворський» sychiv@gmail.com
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	3-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	V-VI
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Вибірковий
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Кривко Оксана Юріївна, асистент, oksanakryvko@ukr.net Діденко Оксана Зиновіївна, асистент, oksanadiz@ukr.net Дроник Ірина Степанівна, асистент, dronyk@gmail.com Рогуля Софія Степанівна, асистент, sofohca@ukr.net
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	Ні
Особа, відповідальна за сила бус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	Ющик Любов Володимирівна, канд. мед. наук, доцент, yushliub@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин (лекції/практичні заняття/самотійна робота студентів)	10/10/70
Мова навчання	Українська
Інформація про	

консультації	
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази	Львівська клінічна лікарня на залізничному транспорті філії ЦОЗ ПАТ «Укрзалізниця» 79007 м. Львів, вул.І Огієнка, 5 тел. +38 (032) 226-50-54; 272-45-12 kaf_propaedeutic_2@meduniv.lviv.ua
2 . Коротка анотація до курсу	
<p>Проблема стану здоров'я населення має прямий взаємозв'язок із харчуванням. Із погрішностями у харчуванні пов'язані порушення діяльності таких систем як, травна, серцево-судинна, сечовидільна тощо. Їжа це носій і джерело величезної кількості біологічно та фармакологічно активних речовин, потужний лікувальний та оздоровчий фактор. Ідеальним вважають харчування, яке забезпечує надходження поживних речовин до організму в кількостях, що відповідають його витратам.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння студентом основних принципів лікувального та профілактичного харчування.</p>	
3 . Мета і цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є сформувати у студентів вміння і навички з організації системи харчування здорової та хворої людини на різних вікових етапах шляхом застосування сучасних наукових положень нутріціології та з організації харчування в лікувально-профілактичних, оздоровчих і навчальних установах, а також методів профілактики за допомогою спеціально підібраної дієти.\</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вміти розробляти практичні рекомендації щодо організації раціонального харчування різних груп населення. - Оволодіти методикою проведення просвітницької та консультативної роботи серед населення з питань первинної та вторинної аліментарної профілактики захворювань. <p>Згідно з вимогами освітньо–професійної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організацію раціонального харчування; - основні функції їжі; - правила оздоровчого та лікувального харчування; - основні принципи збалансованого харчування; - харчові отруєння, пов'язані з недоброякісною їжею; - харчування здорової людини на різних вікових етапах. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організувати лікувальне харчування; - розробляти практичні рекомендації щодо раціонального харчування різних груп населення; проводити просвітницьку та консультативну роботу серед населення з питань первинної та вторинної профілактики захворювань системи органів травлення.- <p>Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни (загальні і спеціальні компетентності)</p> <p>Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами <i>компетентностей</i>.</p>	

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров’я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

- *Загальні:*

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК7 – Здатність працювати в команді.

ЗК8 – Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10 – Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків

ЗК13 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК14 – Здатність діяти на основі етичних міркувань.

- *Спеціальні (фахові, предметні):*

ФК1 – Навички опитування пацієнта.

ФК2 – Навички обстеження пацієнта за допомогою огляду, пальпації, перкусії та аускультативу.

ФК3 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК4 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК5 – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань

ФК6 – Здатність до визначення принципів та характеру харчування при лікуванні захворювань.

ФК7 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.

ФК8 – Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК11 – Навички виконання медичних маніпуляцій.

ФК 13 – Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

4 . Пререквізити курсу

- 1 . Фізика.
- 2 . Біохімія.
- 3 . Біофізика.
- 4 . Нормальна анатомія.
- 5 . Нормальна фізіологія.
- 6 . Патологічна фізіологія.
- 7 . Топографічна анатомія.
- 8 . Медична психологія.
- 9 . Патологічна фізіологія.
- 10 . Топографічна анатомія
- 11 . Загальна гігієна.
- 12 . Гігієна харчування.

5 . Програмні результати навчання

<p>ПРН 5 - Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання.</p> <p>ПРН 21 – Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності.</p> <p>ПРН 22 – Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.</p> <p>ПРН 23 – Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами та обов’язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.</p> <p>ПРН 24 – Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.</p> <p>ПРН 25 – Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.</p>		
Список результатів навчання		
<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн – знання, Ум – уміння, К – компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	<i>Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання.</i>	<i>Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти</i>
Зн-1	Знати особливості лікувального харчування при захворюваннях різних органів і систем.	ПРН-5
Ум-1	Вміти розписати лікувальне харчування при захворюваннях різних органів і систем.	ПРН-5
К-1	Ефективно формувати комунікаційну стратегію у спілкуванні з пацієнтами та їх родичами при призначенні різного виду лікувального харчування.	ПРН-5
Ав-1	Нести відповідальність за вибір та спосіб лікувального харчування. Відповідати за результати лікувального та раціонального харчування.	ПРН-5
Зн-2	Знати основні принципи застосування дієтичних столів	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24
Ум-2	Вміти послідовно провести огляд хворого; дати клінічну оцінку отриманих під час за огляду даних та призначити дієтичне харчування	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24
К-2	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію для проведення загального і детального огляду та призначення дієтичного харчування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24
Ав-2	Нести відповідальність за якісне проведення загального і детального огляду та ефективність дієтичного харчування	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24
Зн-3	Навички з надання допомоги пацієнтам із розладами харчової поведінки	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ум-3	Уміти ефективно формувати комунікаційну стратегію для призначення дієтичного харчування пацієнтам із розладами харчової поведінки.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25

К-3	Обґрунтовано призначати та доносити до відома пацієнта та/чи його родичів (опікунів) інформацію щодо дотримання умов дієтичного харчування	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ав-3	Нести відповідальність за правильне призначення і своєчасне оцінювання результатів дієтичного харчування	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Зн-4	Знати наслідки харчових отруєнь.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ум-4	Вміти приймати обґрунтоване рішення щодо надання допомоги при харчових отруєннях, вміти поставити клінічний діагноз.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
К-4	Формувати та донести до пацієнта та/чи його батьків (опікунів), фахівців висновки щодо наслідків та подальшого лікування пацієнтів.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ав-4	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого діагнозу та надання допомоги.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Зн-5	Знати алгоритми надання допомоги пацієнтам з харчовою алергією та наслідки впливу харчових алергенів.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ум-5	Вміти визначати необхідний режим харчування для пацієнта з обтяженим алергологічним анамнезом	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
К-5	Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів і фахівців висновки щодо необхідності дотримання режиму обмеження продуктів, які можуть викликати харчову алергію.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ав-5	Нести відповідальність за обґрунтованість призначення	ПРН-5

	режиму харчування при лікуванні харчової алергії.	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Зн-6	Мати спеціалізовані знання щодо наслідків використання нетрадиційних дієт.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ум-6	Вміти визначати наслідки обмеженого харчування для пацієнта за допомогою лабораторно-інструментальних методів обстеження.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
К-6	Формувати та донести до пацієнта та/чи його батьків (опікунів), фахівців інформацію щодо збалансованого харчування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ав-6	Нести відповідальність за обґрунтованість визначення харчування стаціонарним хворим.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Зн-7	Знати особливості харчування осіб різних вікових категорій.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ум-7	Вміти враховувати індивідуальні потреби організму кожного пацієнта.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
К-7	Формувати та донести до пацієнта та/чи його батьків (опікунів), фахівців інформацію щодо індивідуальних потреб організму .	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
Ав-7	Нести відповідальність за забезпеченість підтримання здоров'я із врахуванням особливостей організму.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25
6 . Формат і обсяг курсу		

Формат курсу (очний, або заочний)		Очний		
Вид занять		Кількість годин	Кількість груп	
лекції		10	2	
практичні		10	2	
самостійні		40	2	
7 . Тематика та зміст курсу				
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
«Основні методи обстеження в клініці внутрішніх хвороб» - V семестр (осінній)				
Л-1 (лекція-1)	Фізіологічні норми харчування. Поняття про дієтотерапію. Дієтичні столи. Годування тяжкохворих. Характеристика спеціальних дієт.	Значення харчування в життєдіяльності людини. Перелік основних дієтичних столів. Принципи призначення. Харчування хворих із обмеженими фізичними можливостями.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Асистент Кривко О.Ю.
Л-2	Збалансоване харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму. Розлад харчової поведінки.	Фізіологічні функції систем людини, пов'язаних із харчуванням. Основний обмін. Фізіологічні потреби організму. Нервова анорексія, булімія, переїдання. Актуальність проблеми.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Асистент Кривко О.Ю.
Л-3	Харчові отруєння. Клінічні ознаки. Роль продуктів харчування у виникненні алергії. Дієтотерапія при захворюваннях шкіри.	Небезпека забруднених продуктів, в тому числі радіаційного та хімічного походження. Отруєння грибами. Принципи надання допомоги. Роль харчових алергенів у виникненні алергічної реакції.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Асистент Кривко О.Ю.
Л-4	Нетрадиційні дієти	Поняття про роздільне харчування, вегетаріанство, сиродієння, голодування. Позитивні на негативні сторони.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Асистент Кривко О.Ю.
Л-5	Рациональне харчування різних вікових груп.	Особливості харчування дітей та підлітків, осіб похилого віку, вагітних та мам-годувальниць, спортсменів.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Асистент Кривко О.Ю.
П-1	Мета та завдання фізіології раціонального харчування. Поняття про дієтотерапію.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <i>Вміти:</i> <ul style="list-style-type: none"> надати інформацію щодо раціонального харчування; призначити дієтичний стіл відповідно до патології 	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З.

	Поняття дієтичних столів. Дієтотерапія при захворюваннях органів травлення, серцево-судинної та сечовидільної систем.	пацієнта. <u>Знати:</u> призначення дієтичних столів відповідно до патології пацієнта		Ас. Рогуля С.С.
П-2	Основні поняття збалансованого харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму. Надлишок та дефіцит поживних речовин, наслідки для здоров'я. Нервова анорексія. Поняття про надвагу та ожиріння. Метаболічний синдром.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> <ul style="list-style-type: none"> оцінювати якісний склад продуктів харчування; надавати рекомендації щодо оздоровчого харчування; надавати рекомендації щодо психологічної допомоги у випадку розладу харчової поведінки. <u>Знати:</u> роль білків, жирів та вуглеводів для організму людини; обмін жирів в організмі.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
П-3	Сучасні проблеми харчування. Харчові отруєння та їх профілактика. Перша допомога при харчових отруєннях. Поняття про харчову алергію. Особливості раціону при алергічних дерматитах, захворюваннях шкіри та додатків інфекційного та неінфекційного походження.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> <ul style="list-style-type: none"> надати першу допомогу у разі харчового отруєння; оцінити ступінь імунної відповіді на харчовий алерген, надати першу допомогу; <u>Знати:</u> <ul style="list-style-type: none"> причини харчових отруєнь; особливості харчування пацієнтів з обтяженим алергологічним анамнезом 	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
П-4	Поняття про вегетаріанство, голодування, сиродіння та роздільне харчування. Небезпека та наслідки для здоров'я.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> <ul style="list-style-type: none"> визначити дефіцит вітамінів, мікро- та макроелементів, а також порушення стану організму внаслідок дотримання певних дієт; <u>Знати:</u> <ul style="list-style-type: none"> якісний склад продуктів харчування; 	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.

П-5	Харчування дітей, підлітків, осіб похилого віку. Раціон вагітних та годуючих матерів.	<p><i>Навчальні цілі заняття:</i></p> <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • скоригувати раціон харчування відповідно до індивідуальних потреб організму; <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>особливості потреб різних вікових категорій та професійних груп.</u> 	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-1	Значення правильного харчування для збереження здоров'я людини	Самостійне ознайомлення з основними принципами раціонального харчування, а саме збалансованістю, різноманітністю, біологічною різноманітністю та дотриманням режиму.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-2	Парентеральне та зондове харчування	Самостійне ознайомлення з причинами парентерального харчування, види, якісний склад препаратів для внутрішньовенного харчування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-3	Роль фізичного навантаження у комплексному підході зменшення ваги	Самостійне ознайомлення з фізичною активністю, як способом подолання надмірної ваги	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-4	Лікувальне харчування при ендокринних захворюваннях	Самостійне ознайомлення із дієтотерапією, як доповненням до основного медикаментозного харчування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-5	Віддалені наслідки ожиріння	Самостійне ознайомлення із надмірною вагою та ожирінням як хронічним захворюванням організму	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-6	Раціональне харчування спортсменів	Самостійне ознайомлення із потребами організму під впливом підвищеного фізичного та нервово-психічного навантаження	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко

			ПРН-25	О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-7	Будова та функції фізіологічних систем, пов'язаних із харчуванням	Самостійне ознайомлення із фізіологією функціонування травної системи та процесу травлення на різних етапах.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-8	Лікувальне та профілактичне харчування	Самостійне ознайомлення із харчуванням, як доповнення до основного медикаментозного лікування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-9	Роль води у харчуванні	Самостійне ознайомлення з роллю води, як основною умовою існування живого організму. Поняття про гостре та хронічне зневоднення.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-10	Спеціальні дієти	Самостійне ознайомлення з дієтичними столами.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-11	Профілактичне харчування населення в умовах радіоактивного забруднення	Самостійне ознайомлення з принципами харчування, що захищають від радіації, сприяють зменшенню та виведенню радіонуклідів з організму.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-12	Сучасні проблеми харчування. Токсикоінфекції	Самостійне ознайомлення із основними збудниками харчових отруєнь. Клінічна картина харчових токсикоінфекцій та надання першої допомоги у разі харчового отруєння.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-13	Особливості харчування дітей	Самостійне ознайомлення із нормами фізіологічних потреб організму дітей шкільного віку у	ПРН-5 ПРН-21	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник

	шкільного віку	білках, жирах, вуглеводах, вітамінах та мікроелементах.	ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-14	Особливості харчування дітей першого року життя	Самостійне ознайомлення із нормами фізіологічних потреб організму дітей першого року життя.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-15	Харчові отруєння немікробної природи	Самостійне ознайомлення з отруєннями хімічної природи (солі важких металів, гриби, деякі види риб).	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-16	Лікувальне харчування при захворюваннях органів дихання	Самостійне ознайомлення із дієтотерапією при різних захворюваннях дихальної системи.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-17	Лікувальне харчування при захворюваннях кісткової-суглобової системи	Самостійне ознайомлення із принципами дієтотерапії при захворюваннях сполучної системи.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-18	Лікувальне та профілактичне харчування при захворюваннях крові	Самостійне ознайомлення із принципами дієтотерапії при патології кровотворної системи.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-19	Лікувальне харчування при туберкульозі	Самостійне ознайомлення із особливостями дієтотерапії при туберкульозі, якісний склад їжі.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
СРС-20	Лікувальне харчування післяопераційних	Самостійне ознайомлення із способами харчування хворих у післяопераційному	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22	Ас. Кривко О.Ю. Ас. Дроник

	хворих	періоді(природне, штучне-ентеральне та парентеральне, комбіноване).	ПРН-23 ПРН-24 ПРН-25	І.С. Ас. Діденко О.З. Ас. Рогуля С.С.
--	--------	---	----------------------------	---

1.

Необхідно представити систему організації занять, використання інтерактивних методів, навчальні технології, що використовуються для передачі та засвоєння знань, умінь і навичок.

8. Верифікація результатів навчання

При вивченні предмету «Рациональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)» використовуються різні види методів навчання, рекомендовані для вищої школи:

– за джерелами знань: словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни;

– за логікою навчального процесу: аналітичний (виділення окремих симптомів порушення харчування), синтетичний (з'ясування взаємозв'язку симптомів та характеру), їх поєднання – аналітико-синтетичний, а також індуктивний метод

Поєднуючи та узагальнюючи наведені вище методи навчання, при вивченні дисципліни доцільно впроваджувати такі методи організації навчальних занять як:

- метод клінічних кейсів,
- метод індивідуальних навчально-дослідних завдань,
- метод конкурентних груп,
- метод тренінгових технологій,
- метод проведення наукових конференцій із застосуванням інтерактивних технологій.

Видами навчальної діяльності студента є лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів.

Практичні заняття тривалістю 2 академічні години при вивченні предмету «Рациональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)» проходять на базі Львівської клінічної лікарні на залізничному транспорті у відділеннях терапевтичного профілю та складаються з чотирьох структурних частин:

- 1) засвоєння теоретичної частини теми,
- 2) демонстрація викладачем пацієнтів з порушеннями харчування,
- 3) вирішення ситуаційних завдань засвоєння матеріалу.

При проведенні практичних занять основне місце посідає оволодіння практичними навичками з призначення дієтичного харчування пацієнтам з різною патологією органів і систем.

Самостійна робота студентів, окрім традиційної предаудиторної підготовки з теоретичних питань дієтотерапії, включає роботу у відділеннях терапевтичного стаціонару, клінічних лабораторіях та відділеннях функціональної діагностики в позааудиторний час. До самостійної (індивідуальної) роботи включено курацію хворих із призначенням дієтичних столів, яка передбачає розпитування та повне обстеження хворого.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності студентів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних студентами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок. Контроль успішності та якості підготовки студентів включає:

- поточний контроль;
- самоконтроль;
- підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок.

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – залік.

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях, контрольне завдання:

Теоретичних знань – індивідуальне опитування, співбесіда, структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь – контроль виконання призначень дієтичного харчування в умовах терапевтичного відділення стаціонару.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, контроль виконання практичних навичок з методів обстеження хворого з подальшою інтерпретацією отриманих даних, аналіз результатів лабораторних та інструментальних досліджень.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоч на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою:

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
для дисциплін, що заліком**

Таблиця 1

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146		
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.1	124
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.07	123
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3.02	121
4.62	185	4.07	163	3.52	141	3	120
4.6	184	4.04	162	3.5	140	Менше 3	Недос- татньо
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні та на окремих його завершених етапах за національною шкалою та шкалою ECTS. Семестровий контроль проводиться у формах заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Семестровий залік це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінка за залік базується на результатах поточної навчальної діяльності та обчислюється в балах, відповідно до таблиці 1.

Оцінка з дисципліни базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з

дисципліни (120 балів).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Таблиця 3

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

9. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог до студента при вивченні дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Студентам пояснюються цінність набуття нових знань, академічні норми, яких необхідно дотримуватися, чому вони важливі, що таке академічна доброчесність, які її цінності та функції, як студенти своїми діями можуть долучитися до її розбудови; пояснюються сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагиату, заохочують здобувачів вищої освіти самостійно виконувати навчальні завдання, коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Здобувачі вищої освіти повинні досконало володіти клінічним мисленням, фундаментальними і спеціальними знаннями й уміннями щодо основних закономірностей розвитку хвороб, принципами клінічного обстеження та інструментальних досліджень різних органів та систем організму.

Навчальна дисципліна «Раціональне харчування та дієтотерапія» є дисципліною за вибором для студентів спеціальностей 222 «Медицина», 228 «Педіатрія». Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з цієї дисципліни.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття;
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною).

Політика перескладання тем та відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання
  - перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та студента час поза заняттями, максимальна оцінка - «добре»
- перескладання теми підчас поточного навчання та підсумкового контролю з метою підвищення оцінки не допускається

1. Література

Базова

1. Значення раціонального харчування для підтримки здоров'я молоді / О. В. Кузьмінська, М. С. Червона. – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. –
2. Здоров'я і здоровий спосіб життя: Навчально-виховний курс / Упоряд. О. М. Затворна, М. А. Кичан. – Березне, 2004.
3. Ванханен В.В. Нутріціологія : Підручник / В.В. Ванханен, В.Д. Ванханен, В.І. Ципріян. -[Електронний ресурс]. - Донецьк: Донеччина, 2001. - 474 с.
4. Карпенко П.О. Основи раціонального і лікувального харчування : [навч. посіб.] / П.О. Карпенко, С.М. Пересічна, І.М. Грищенко [та ін.]; за заг. ред. П.О. Карпенка. - К. : КНТЕУ, 2011. -504 с.
5. Нутріціологія: навч. посібник/ Н.В. Дуденко [та ін.]; під заг. ред.. Н.В. Дуденко.– Х.: Світ Книг, 2013. – 560 с. 19.
6. Олексієнко Я. І. Харчування та його вплив на здоров'я людини: навчально-методичний посібник / Я. І. Олексієнко, В. А. Шахматов, О. П. Верещагіна. - [Електронний ресурс]. -Черкаси: ПП Чабаненко Ю. А., 2014. – 42

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

- Робоча навчальна програма дисципліни;
- Плани практичних занять та самостійної роботи студентів;
- Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль;
- Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:
  - база тестових завдань формату А з відповідями.
  - перелік стандартизованих за методикою виконання практичних навичок.
  - ситуаційні задачі

Розробка питань тест-контролю, ситуаційних задач для співбесіди та практичних завдань, що використовуються для діагностики успішності навчання, базується на переліку питань, які повинен засвоїти студент при вивченні предмету «Раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)». Комплекти практичних завдань є стандартизованими за методикою виконання практичними роботами.

12. Додаткова інформація

Відповідальна за освітній процес – доц. Ющик Любов Володимирівна, yushliub@gmail.com
На кафедрі діє науковий гурток, керівник - асистент Діденко Оксана Зиновіївна,
oksanadiz@ukr.net
Заняття відбуваються на базі Львівської клінічної лікарні на залізничному транспорті (вул.
Огієнка, 5), 4 поверх, II терапевтичне відділення
Студенти на заняття приходять в халатах, змінному медичному взутті, в кишені – маска (у
підвальному приміщенні діє студентська роздягальня). З собою мати зошит, ручку.

Укладачі силабуса

ас. Кривко О.Ю.
доц. Ющик Л.В.
доц. Новосад А.Б.